

Selts valutab südant Purtse jõe pärast

Virumaa koostöökogu kõige värskem liige, MTÜ Purtse Jõe Arenduskeskus on endale eesmärgiks seadnud elu Purtse jõe ümbruses uuesti käima panna ja jõe ajalooline roll taastada.

Eelmise aasta märtsikuus registreeritud MTÜ Purtse Jõe Arenduskeskus loomise algtõuge tuli soovist midagi teha. "Kaalusime oma tegevust külaseltsiga koostöös teha, aga nende suund ja eesmärgid on meie mõtetest nii erinevad, et seda on raske sinna alla mahutada," tunnistab MTÜ juht Laila Meister.

Arenduskeskuse loojate põhiidee oli nukras seisus Purtse jõgi, mis on aastateks unarusse jäänud, uuesti üles äratada ning paikkonna arengu ja heaolu huvides tööle panna. "Tahtsime kasutada ära oma jaksu, taipu ja energiat ning panna see jõe hüvanguks tööle," selgitab Meister.

Sissejuhatuseks tenniseväljak

Esimeseks unistuseks, mida arenduskeskus peab heietas, oli Lüganeuse tenniseväljakute rajamine ning praeguseks on PRIAst selleks ka toetus saadud ja peagi läheb ehituseks lahti. Kokku läheb ettevõtmine maksma miljon krooni.

"See on meie esimene reaalne asi. Pikk tee on käidud," on Meister õnnelik ning loodab, et see aitab külaelu veidi elavdada.

Tennisekeskus tuleb rahvamaja lähikonda, Meisteri enda krundile, mis on antud MTÜle rendile.

Sinna ehitatakse kaks mänguväljakut ja väike kuur, kus inventari hoida, ning natu-

kene soetatakse ka varustust - tennisereketid ja palle. Samuti rajatakse valgustus.

Kui väljakud valmis saavad, siis Lüganeuse vallaga seotud ettevõtmete jaoks on tasu kokkuleppeline, teised saavad seda kasutada renditasu eest. "Peame kuidagi ju ülalpidamiskulud tasa saama. Ilmselt ka eraldi inimese palgale võtma, kes korda hoiab ja värvavaid suleb."

Info jõe seisuga ja plaanide kohta

Arenduskeskus on teinud taotluse ka vabauhenduse fondile. "See on organisatsiooni tugevdamise projekt. Kui tenniseväljak on abistav kõrvaltegevus, siis see peaks olema projekt, mis on otseselt jõega seotud," räägib Meister.

Selle projektiga tahab selts arendada kogukonna, ametnike ja kohalike ettevõtete läbikäimist ja koostöö tegevust. "Tahame, et inimesed teaksid, millises seisus on Purtse jõgi, et meil oleks selge, mis on ametkondadel jõega seoses plaanis. Mis millal juhtuma hakkab ja et antaks inimestele võimalus kaasa rääkida," selgitab ta ning lisab, et ajakirjandusest on jäänud mulje, nagu oleks Purtse jõega kõik korras ja reostus sealt on kadunud. Aga see pole täis tõde - vana reostus pole kusagile kadunud.

Riigil on reaalne plaan jõe puhastamiseks. Ühe täht-

Ekslikult on inimestele jäänud mulje, et Purtse jõgi on puhas. Tegelikult pole vana reostus kusagile kadunud ning selle koristamisel oleks arenduskeskus valmis kaasa lööma.

aja kohaselt on selleks aasta 2015. Teine dokument kinnitab, et see saab tehtud aastaks 2021.

Lööksid puhastamisel kaasa

Keskkonnaministeeriumi koostatud tööplaani kohaselt tuleb alustada Kohtla harujõest, kuna see toob põhijõe kõige enam saastet kaasa.

"Kui selgub, et oleme keskkonnainvesteeringute keskusele vääriline partner, siis oleksime valmis taotlema nende käest raha Erra harujõe puhastamiseks," on Meister ja seltsi liikmed valmis ka keskkonna puhastamisele käed külge lööma. "Erineva info hankimine on äärmiselt keeruline," tunnistab Meister, kes käis suvel mööda ametkondi,

et saada ühelt poolt infot ja teiselt poolt selgust, kas arenduskeskus võiks reaalsete keskkonnaprobleemide lahendamisele kaasa aitamisega tegeleda, või on selleks pädevad ainult eriharidusega inimesed.

Info kättesaamise keerukus on ka üks tõuge, miks avatud eesti abil infoseminare teha tahetakse - see annab võimaluse inimesed kurssi viia ning hajutada nende hirme.

Veebikeskkond tervele piirkonnale

Arendusselts on valmis koguma ka erinevat infomaterjali jõe ja selle ajaloolise rolli kohta. "Näiteks oleme huvitatud kodulooliste materjalide kogumisest; esimesed asjad on meil tegelikult juba olemaski," näeb

Meister, et arenduskeskus võiks ka infokeskuse rolli kanda.

Selleks hakatakse Virumaa koostöökogu noortemeetmest küsima raha kohaliku veebikeskkonna tegemiseks, mis annaks informatsiooni kogu piirkonna kohta. Sealt peaksid leidma vajaliku info need noored pered, kes piir-

konda alles kolivad, aga ka kohapealsed inimesed.

"Näiteks kui mul on asi, mille ma oleksin valmis ära andma, aga kellelgi teisel on hädasti seda vaja - kust seda infot siis saab. Inimesed ei tea tihti sedagi, mis teisel pool küla otsas tehtud on," on Meister valmis info edastamise endale peale võtma.

Enno Loos taimekasvatuseaasta üle ei kurda

Juba üheksandat aastat taimekasvatusega teglev Enno Loos peab tänavust hooaega soodsaks - kõik müügiks kasvatatud metsapuud said müüdnud ning ostja leiti ka kõigile Nüri külas kasvatatud maasikatele ja vaarikatele.

Metsapuude kasvatamine on FIE Enno Loosi põhi-tegevus. Selleks on mehel neli kasvuhoonet, kus pinda kokku ligikaudu 400 ruutmeetrit. "Kasvuhoone aitab puu kiiremini müügikõlblikuks kasvatada," kasvatab Loos kase ja männi aastaga müügivalmiks. Kuuse kasvatamiseks kulub kasvuhoones kaks aastat.

Sellel aastal müüs Loos 10 000 noort kaske, sama palju mände ning kaks korda rohkem väikseid kuuski.

Lisaks läks kaubaks Eestis vähe tuntud, aga Saksamaal väga hinnatud ebatsuuga, mille peamine kasvukoht on Kanada, ja natukene

Serbia kuuske, mida Saksamaal samuti usinalt kasvatatakse. "Seal kasvatatakse neid peamiselt jõulukuuseks - ta on meie kuusest ilusam, tihedam ja läikivamate okastega," selgitab Loos, kelle sõnul on võõrliikide kasvatamine ja müük võrreldes Eestis levinud metsapuudega siiski vähene. Neid ostetakse peamiselt koduaia kaunistamiseks või siis ostavad metsaomanikud neid metsaserva kaunistamiseks.

Tulevikus näeks Loos hea meelega, et haruldaste puude arv tema puuistandustes suureneks. "Kui sa vaatad hindu, millega aiandus-

poed ja puukoolid neid liike aednikele müüvad, siis on hinnad ikka väga kõrged," väidab Loos, et tema oleks valmis välismaised haruldused inimestele väiksema hinnaga kasvatama. Kui aga turul nõudlust oleks.

Ehkki tavaliste metsapuude turuosa on oluliselt suurem, tunnistab Loos, et on aastaid, kus osa kasvatatud puudest jääb turustamata ning rändab metsa niisama. "Kui metsa võetakse maha ja uut asemele ei panda, siis pole puid ka kusagile müüa," ütleb puukasvataja, kelle sõnul peaks seadus kohustama metsa uuendamata.

"Metsa uuendamine on vajalik selleks, et meil oleks ka aastate pärast korralikku puitu võtta. Maha võetud metsa asemele kasvab väheväärtuslik lehtpuu. Kui lepp kütteks kõlbab, siis ehituseks ja mööblis vajalikku

puitu sellest ei saa," selgitab Loos ning tunnistab, et selline seadus oleks vesi ka puude kasvatajate veskile, keda turu puudumise tõttu iga aastaga vähemaks jääb.

Kõige kiirem aeg puude kasvatajatele on kevadel pärast lume minekut, kui kasvavad istikud tuleb üles võtta ja turustada ning samal ajal ka uus künd ette valmistada. "Aga tegemist on läbi suve: puid tuleb haiguste vastu pritsida ja väetada," räägib Loos.

Lisaks puudele kasvatab Enno Loos väikesel maalal ka maasikaid ja vaarikaid. "Aga see on ainult üks väike kõrvalala; marjade all olevad pinnad pole väga suured."

Sellel aastal läks kogu saak kaubaks. "Aga üks kodukelder ole valmis seda, mis üle jääb, alati vastu võtma," ütleb Loos.

Üheksandat aastat oma ettevõttes puude kasvatamisega tegelev Enno Loos ütleb, et tulevikus võiks proovida ka mitmeid ilupuid kasvatada.